

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji podano w **podziale terytorialnym z dnia 1 stycznia 1999 r.**, z uwzględnieniem Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), wprowadzonej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 VII 2000 r. (Dz. U. Nr 58, poz. 685, z późniejszymi zmianami).

Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju.**

W tablicach zawierających informacje w **podziale na miasta i wieś**, przez „miasta” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek, przez „wieś” – pozostałe terytorium w kraju.

2. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)**, opracowanej na podstawie wydawnictwa Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich EUROSTAT – „Nomenclature des Activités de Communauté Européenne – NACE rev. 1.1”. PKD wprowadzona została z dniem 1 I 1998 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 X 1997 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (Dz. U. Nr 128, poz. 829, z późniejszymi zmianami).

3. W stosunku do obowiązującej PKD dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”.

4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej.**

5. Dane według sekcji PKD oraz w podziale administracyjnym opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. **metodą przedsiębiorstw.**

6. Dane w ujęciu wartościowym podano w **cenach bieżących.** Ceny bieżące odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp.

7. Do wyceny wartości dodanej brutto przyjęto kategorię **cen bazowej.**

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

8. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

UWAGI METODYCZNE

1. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów oraz pogłowie zwierząt opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników spisów rolniczych, badań reprezentacyjnych oraz szacunków.

2. Dane o **użytkowaniu gruntów**, jeżeli nie zaznaczono inaczej, wykazano według granic administracyjnych. Dane o **powierzchni użytków rolnych** ogółem oraz według rodzajów użytków za lata 1995-2001 podano łącznie z gruntami niestanowiącymi gospodarstw rolnych; od 2002 r. prezentowane są dane bez gruntów niestanowiących gospodarstw.

3. Dane o **powierzchni zasiewów** dotyczą powierzchni upraw poszczególnych ziemiopłodów uprawianych w plonie głównym.

4. Za **gospodarstwo rolne** uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

5. Za **użytkownika gospodarstwa indywidualnego** uważa się osobę fizyczną lub grupę osób, które faktycznie użytkują grunty, niezależnie od tego, czy są właścicielami, dzierżawcami, czy użytkują je z innego tytułu i niezależnie od tego, czy grunty te są zlokalizowane w jednej, czy w kilku gminach.

6. **Standardowa Nadwyżka Bezpośrednia (SGM – Standard Gross Margin)** produktu roślinnego lub zwierzęcego jest to wartość produkcji z jednego hektara lub od jednego zwierzęcia pomniejszona o bezpośrednie koszty niezbędne do wytworzenia tej produkcji. Standardowa Nadwyżka Bezpośrednia określa średnią roczną (standardową) wartość dochodu bezpośredniego (marży brutto) określonej działalności (produktu) w danym regionie i okresie sprawozdawczym. Wartość SGM dla produktów roślinnych jest odnoszona do 1 ha, z wyjątkiem upraw grzybów, gdzie stosuje się standardową powierzchnię 100 m². W przypadku produkcji zwierzęcej współczynniki SGM liczone są na jedną sztukę zwierzęcia, przy czym dla pszczoł – na jeden ul, a dla drobiu – na 100 sztuk.

7. **Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego** jest określana na podstawie Standardowej Nadwyżki Bezpośredniej tego gospodarstwa i wyrażona jest w **Europejskich Jednostkach Wielkości ESU (European Size Unit)**. Wartość jednej ESU jest stałą kwotą EURO Standardowej Nadwyżki Bezpośredniej, ustalaną i uaktualnianą co roku przez Komisję Europejską według ekonomicznego wskaźnika zmian w rolnictwie UE.

8. Dane dotyczące charakterystyki gospodarstw opracowano według siedziby gospodarstwa.

9. Za działalność gospodarczą inną niż działalność rolnicza prowadzoną w gospodarstwie przyjęto taką działalność gospodarczą, która jest bezpośrednio związana z gospodarstwem rolnym, tj. wykorzystuje jego zasoby (siłę roboczą, teren, budynki, park maszynowy, itp.).

10. Zgodnie z zasadami prowadzenia badań struktury gospodarstw rolnych jako pracujące uznaje się wszystkie osoby wykonujące pracę w gospodarstwie w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie (łącznie z tymi, których produkcja rolnicza była przeznaczona wyłącznie lub głównie na użytek własny, a nie na sprzedaż).

Różnice w danych pomiędzy tablicami 65 i 67 z 2002 r., a tablicami 66 i 68 z 2005 r. wynikają z uwzględnienia danych dotyczących nierodzinnej siły roboczej.

Siła robocza obejmuje:

- **rodzinną siłę roboczą**, czyli członków gospodarstwa domowego z użytkownikiem gospodarstwa rolnego, którzy w badanym okresie (czerwiec 2001 r. – maj 2002 r. oraz czerwiec 2004 r. – maj 2005 r.) pracowali w swoim gospodarstwie rolnym,
- **nierodzinna siła robocza**, czyli osoby, które w badanym okresie (czerwiec 2001 r. – maj 2002 r. oraz czerwiec 2004 r. – maj 2005 r.) pracowały jako pracownicy najemni w indywidualnym gospodarstwie rolnym, w gospodarstwie rolnym osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej.

Od 2005 r. do nierodzinnej siły roboczej zaliczeni zostali również pracownicy kontraktowi oraz pomoc sąsiedzka.

Roczna Jednostka Pracy AWU (Annual Work Unit) oznacza ekwiwalent pełnego etatu. Oblicza się ją przez podzielenie liczby godzin przepracowanych w ciągu roku przez roczną liczbę godzin odpowiadającą pełnemu etatowi. W Polsce zastosowano jednostkę pracy równą 2120 godzinom pracy w roku.

Opisana wyżej metodologia odbiega od stosowanej w Badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) i Narodowych Spisach Powszechnych Ludności i Mieszkań (NSP).

11. Dane o liczbie ludności opracowano na podstawie:

- 1) bilansów stanu i struktury ludności **faktycznie zamieszkałej** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządzane są dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego, przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian

administracyjnych,

- b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 2 miesiące na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych uzyskiwanej z cyklicznie przeprowadzanych badań, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;
- 2) danych o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały – przekazywanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji; sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach.

Bilanse ludności dla lat 1999-2004 zostały opracowane przy przyjęciu za podstawę (bazę wyjściową) wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 20 maja 2002 roku. Bilanse dla lat 1990 oraz 1995-1998 zostały opracowane przy przyjęciu za podstawę wyników NSP z 7 grudnia 1988 r.

12. Dane o ludności za 1999 r. według płci, wieku oraz województw (według stanu w dniu 31 XII) **zmieniono w stosunku do zamieszczonych w poprzedniej edycji publikacji**, przyjmując ludność zbilansowaną w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002. Dane te zostały przeliczone według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r.

13. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano: urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka; zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Przez niemowlęta rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku. Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

14. Przez migracje wewnętrzne rozumie się zmiany miejsca stałego pobytu (lub czasowego), polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej miasta i gminy w celu osiedlenia się na stałe (lub pobyt czasowy). W ramach migracji wewnętrznych ludności rozróżnia się ruch międzywojewódzki, czyli przemieszczenia ludności z jednego województwa do innego oraz ruch wewnątrzwojewódzki, tj. zmiany miejsca zamieszkania występujące w granicach tego samego województwa.

15. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności zameldowanej na pobyt stały (według stanu w dniu 30 VI).

16. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995).

17. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

18. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

Zużycie pośrednie obejmuje wartość wyrobów i usług zużytych jako nakłady w procesie produkcji, z wyjątkiem środków trwałych, których zużycie rejestrowane jest jako amortyzacja środków trwałych. Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

19. W rachunkach regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

20. Grupowanie danych w rachunkach regionalnych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

21. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek rozmiarów **”szarej gospodarki”** w zakresie produkcji ukrytej dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od formy własności), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej (głównie w działalności usługowej).

22. Dane z rachunków regionalnych za lata 1995-2003 zostały obliczone na podstawie zrewidowanych w 2005 roku danych z rachunków narodowych, uwzględniających istotne zmiany metodologiczne. Wprowadzone zmiany wynikają zarówno z dostosowania do zasad ESA 1995 i zaleceń Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich EUROSTAT oraz prac nad poprawą jakości opracowań, a także wdrażania aktów prawnych UE.

W rewizji danych w rachunkach regionalnych uwzględniono:

- alokację usług pośrednictwa finansowego mierzonych pośrednio (FISIM) według sektorów użytkowników, zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1889/2002 z dnia 23 października 2002 r.,
- zmiany metodologiczne w obliczeniach rachunków sektora instytucji rządowych i samorządowych związane z zastosowaniem nowych algorytmów przejścia z ujęcia kasowego na ujęcie memoriałowe oraz nowego zaktualizowanego szczegółowego klucza powiązań paragrafów klasyfikacji budżetowej z kodami transakcji ESA 1995,
- uaktualnione szacunki rozmiarów "szarej gospodarki" głównie z tytułu pracy nierejestrowanej oraz z tytułu uchylania się od płacenia podatku od towarów i usług (tzw. VAT Fraud),
- zmiany metodologiczne w obliczeniach zużycia pośredniego w sektorze gospodarstw domowych dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

23. Dane o PKB według podregionów za lata 2000 i 2001 zostały obliczone według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) zgodnie ze stanem obowiązującym w dniu 31 XII 2002 r.

24. Do przeliczeń PKB i WDB na 1 mieszkańca przyjęto liczbę ludności według stanu na 30 VI.

25. Dane o PKB i WDB na 1 mieszkańca za lata 2000-2004 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

26. Dane zawarte w tabl. 166-222 opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, przeprowadzanego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badanie nie obejmuje osób przebywających powyżej 2 miesięcy za granicą oraz w gospodarstwach zbiorowego zamieszkania.

Do I kwartału 1999 r. włącznie Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności przeprowadzano w wybranym tygodniu kwartału, obejmującym 15-ty dzień środkowego miesiąca kwartału, a więc np. w II kwartale badanie realizowano w maju. Od IV kwartału 1999 r. badanie realizowane jest tzw. metodą ciągłą, tzn. próba rozłożona została równomiernie na wszystkie 13 tygodni kwartału.

Od 2003 r. wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności uogólniane są na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników NSP 2002, w związku z czym nie są w pełni porównywalne z danymi z lat poprzednich.

Dane zawarte w tabl. 223-229 opracowano na podstawie Narodowego Spisu

Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego według stanu w dniu 20 V 2002 r. Definicje zastosowane w NSP 2002 są zbieżne z definicjami w BAEL.

Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- nie wykonywały pracy (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), ale formalnie miały pracę,

2) za **bezrobotne** uznano osoby, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie nie dłuższej niż 3 miesiące oraz były gotowe ją podjąć (do 2003 r. włącznie, definicja nie uwzględniała ich gotowości do podjęcia pracy).

Od 2001 r., zgodnie z zaleceniami Eurostatu, populacja bezrobotnych obejmuje osoby w wieku 15-74 lata.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem oraz danej grupy.

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem oraz danej grupy.

Gospodarstwo domowe jednoosobowe stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez **gospodarstwo domowe wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i utrzymujących się wspólnie.

27. Dane o bezrobotnych zarejestrowanych dotyczą osób zarejestrowanych jako bezrobotni w powiatowych urzędach pracy i poszukujących pracy przez te urzędy.

Definicja bezrobotnego oparta jest na zapisach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 IV 2004 r., obowiązującej od 1 VI 2004 (Dz. U. Nr 99, poz. 1001).

Do 31 V 2004 r. obowiązywała ustawa o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu z dnia 14 XII 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. Nr 58 z 2003 r. poz. 514, z późniejszymi zmianami).

Od 1997 r. za bezrobotnego nie uważa się osoby odbywającej szkolenie lub staż u pracodawcy oraz od 1 VI 2004 r. również osoby odbywającej przygotowanie zawodowe w miejscu pracy.

Stopec bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopec bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych: dla lat 1998-2003 (wariant A) na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 1996, a dla lat 2003 (wariant B), 2004 i 2005 wykorzystano wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002. Dane od 2003 r. (wariant B) nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

Dane o pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowane na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 różnią się od danych opracowanych na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 1996 r., gdyż w 2002 r.:

- 1) znacznie mniejsza liczba osób zadeklarowała pracę w swoim gospodarstwie rolnym;
- 2) do pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1,0 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby.

28. Działalność badawcza i rozwojowa (badania i eksperymentalne prace rozwojowe, w skrócie B+R) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

Obejmuje ona **badania podstawowe i stosowane oraz prace rozwojowe**.

Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy

jednostek:

- 1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe** (tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie prac badawczo-rozwojowych):
 - placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk,
 - jednostki badawczo-rozwojowe, tj. jednostki państwowe, działające na podstawie ustawy z dnia 25 VII 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jednolity tekst Dz. U. 2001 Nr 33, poz. 388, z późniejszymi zmianami),
 - inne, tj. jednostki prywatne, zaklasyfikowane według PKD do działu 73 “Działalność badawczo-rozwojowa”;
- 2) **jednostki obsługi nauki** (biblioteki naukowe, archiwa naukowe, stowarzyszenia naukowe i inne jednostki obsługi nauki);
- 3) **jednostki rozwojowe**, tj. podmioty gospodarcze, przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, posiadające na ogół własne zaplecze badawczo-rozwojowe (laboratoria, biura konstrukcyjne, zakłady rozwoju techniki itp.), prowadzące działalność B+R, głównie o charakterze prac rozwojowych, obok swojej podstawowej działalności;
- 4) **szkoły wyższe**,
- 5) **pozostałe jednostki** – m.in. szpitale prowadzące prace badawczo-rozwojowe obok swojej podstawowej działalności, z wyjątkiem klinik akademii medycznych (uniwersytetów) i Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, ujętych w kategorii „szkoły wyższe” oraz szpitali posiadających status instytutów naukowo-badawczych ujętych w kategorii „jednostki badawczo-rozwojowe”.

29. Sektory wykonawcze w działalności badawczo-rozwojowej obejmują grupy jednostek, w których działalność B+R jest wykonywana. Do **sektora rządowego** zaliczane są placówki naukowe PAN oraz te jednostki badawczo-rozwojowe, w których prace B+R finansowane są w przeważającej mierze ze środków budżetowych, natomiast do **sektora przedsiębiorstw** zaliczane są jednostki rozwojowe (przedsiębiorstwa) oraz jednostki badawczo-rozwojowe, w których prace B+R finansowane są w przeważającej mierze (tzn. w ponad 50%) ze środków innych niż budżetowe.

Sektor prywatny instytucji niedochodowych, tzn. instytucji nie nastawionych na zysk obejmuje przede wszystkim fundacje i stowarzyszenia oraz organizacje i osoby fizyczne (gospodarstwa domowe) zajmujące się działalnością B+R.

30. Nakłady na działalność badawczo-rozwojową obejmują nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R, niezależnie od źródła pochodzenia środków

finansowych.

31. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

32. Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznego zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczo-rozwojową.

33. Informacje o **stanie i wykorzystaniu bazy noclegowej turystyki** po dostosowaniu do wymagań Unii Europejskiej od 2001 r. dotyczą działalności wyłącznie turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania (tj. nie obejmują pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

Dane o obiektach i miejscach noclegowych obejmują wszystkie obiekty czynne w dniu 31 VII oraz obiekty nieczynne w tym dniu, ale czynne w okresie sprawozdawczym.

Do **pozostałych obiektów zbiorowego zakwaterowania** zaliczono: domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, zakłady uzdrowiskowe oraz pozostałe niesklasyfikowane.

W 1997 r. wprowadzono do badania zmienną – liczba **udzielonych noclegów** w hotelach, motelach i pensjonatach (dla 1995 r. i 1996 r. prezentowane dane dotyczą liczby wynajętych pokoi).

Ze względu na zmianę metodologii badania bazy noclegowej w obiektach zbiorowego zakwaterowania od 2001 r. dane dotyczą pokoi tylko w obiektach hotelowych, czyli hotelach, motelach i pensjonatach, a od 2004 r. również w innych obiektach hotelowych, tj. obiektach, którym nie została nadana żadna kategoria, ale które świadczą usługi hotelowe (np. codzienne sprzątanie).

W 2000 r. wprowadzono podział zbiorowości osób korzystających z bazy noclegowej na rezydentów (osoba, której miejscem stałego zamieszkania jest Polska – min. 12 miesięcy) i nierezydentów (poprzednio obywatele polskich i cudzoziemców).

34. Dane o **pojazdach samochodowych** dotyczą pojazdów zarejestrowanych w urzędach prowadzących rejestrację pojazdów. Dane dotyczące ciągników drogowych w latach 1995-1998 obejmują ciągniki siodłowe, a od 1999 r. siodłowe i balastowe. Od 1999 r. do liczby przyczep i naczep ciężarowych zaliczono również przyczepy

niskopodwoziowe.

Dla lat 1995-1999 dane dotyczące **długości dróg** opracowano na podstawie ustawy o drogach publicznych (jednolity tekst Dz. U. 2004 Nr 204, poz. 2086 z późniejszymi zmianami).

35. Dane dotyczące ruchu **pasażerów w portach morskich** obejmują pasażerów, którzy przyjechali z portów zagranicznych do portów polskich jako portów docelowych w ich podróży morskiej oraz pasażerów, którzy wyjechali w podróż morską z portów polskich do portów zagranicznych na statkach pasażerskich, towarowych i promach.

Dane dotyczące **przeładunku w morskich portach handlowych** obejmują przeładunki dokonane przez wyspecjalizowane przedsiębiorstwa przeładunkowe, Polską Żeglugę Bałtycką oraz przez inne podmioty gospodarcze, które przeładowują ładunki na terenie tych portów.

36. Dane o **wypadkach drogowych** obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

37. Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Ścieki komunalne to ścieki bytowe (z zamieszkałych budynków i osiedli mieszkaniowych oraz terenów usługowych) lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi.

Dane o ściekach oczyszczanych chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów dotyczą ścieków poddanych procesowi usuwania związków rozpuszczalnych – odprowadzonych po oczyszczeniu do wód lub do ziemi.

38. Dane o ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków (do 2000 r. określanej jako ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków) podano na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie, pracujące na sieci kanalizacyjnej, oczyszczające ścieki z miast i wsi.

39. Dane o **emisji pyłów i gazów** dotyczą jednostek organizacyjnych określanych jako „zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza”, ustalonych przez Ministra

Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze. Ustalona w ten sposób zbiorowość badanych zakładów utrzymywana jest corocznie, co m.in. zapewnia porównywalność danych.

Dane o **emisji pyłów i gazów** obejmują emisję zorganizowaną oraz niezorganizowaną (wykazaną przez większość jednostek sprawozdawczych) w zasadzie określoną tylko z procesów technologicznych.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, pyłów cementowo-wapienniczych materiałów ogniotrwałych, pyłów krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o **redukcji zanieczyszczeń** obrazują wielkość zanieczyszczeń zatrzymanych w urządzeniach do ochrony powietrza zainstalowanych w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza.

40. Dane o odpadach (z wyłączeniem odpadów komunalnych) dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. ton odpadów lub nagromadziły 1 mln ton i więcej odpadów.

Przez **odpady** rozumie się każdą substancję lub przedmiot, należące do jednej z kategorii określonych w załączniku nr 1 Ustawy z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późniejszymi zmianami), których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest zobowiązany.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

41. Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami) – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kreska (—)	- zjawisko nie wystąpiło
Zero (0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5
(0,0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
Kropka (.)	- zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych
Znak x	- wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe
Znak #	- wynika z konieczności zachowania tajemnicy statystycznej
"W tym"	- oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

tys.	- tysiąc
mln	- milion
zł	- złoty
szt	- sztuka
t	- tona
km	- kilometr
ha	- hektar
km ²	- kilometr kwadratowy
cm ³	- centymetr sześcienny
EPC	- ekwiwalent pełnego czasu pracy
hm ³	- hektometr sześcienny
MW	- megawat
AWU	- roczna jednostka pracy
GW·h	- gigawatogodzina
ESU	- (European Size Unit) Europejska Jednostka Wielkości
SGM	- (Standard Gross Margin) Standardowa Nadwyżka Bezpośrednia

SPIS TABLIC

	Lata	Zakładka
Użytkowanie gruntów	1995 - 2005	1-11
Powierzchnia zasiewów	1995 - 2005	12-22
Zbiory głównych ziemiopłodów	1995 - 2005	23-33
Plony głównych ziemiopłodów	1995 - 2005	34-44
Pogłowie zwierząt	1995 - 2005	45-55
Skup mleka krowiego	1995 - 2005	56
Produkcja mleka krowiego	1995 - 2005	57
	1996;	
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych	2002 - 2005	58-62
Powierzchnia ogólna gospodarstw rolnych oraz użytki rolne według grup obszarowych	1996	63
	1996; 2002;	
Siła robocza w gospodarstwach rolnych	2005	64-66
Charakterystyka gospodarstw rolnych	2002; 2005	67-68
Charakterystyka gospodarstw rolnych wg podregionów	2002	69
	1990;	
Ludność według płci i wieku	1995 - 2005	70-81
	1990;	
Zgony według płci i wieku	1995 - 2005	82-93
	1990;	
Zgony według przyczyn	1995 - 2005	94-105
	1990;	
Zgony niemowląt	1995 - 2005	106
Prognoza ludności według płci i wieku	2010 - 2030	107-123
	1990;	
Ludność według płci według podregionów	1995 - 1999	124
Ludność według płci według podregionów	2000-2005	125
	1990;	
Urodzenia żywe według podregionów	1995 - 1999	126
Urodzenia żywe według podregionów	2000 - 2005	127
	1990;	
Zgony według podregionów	1995 - 1999	128
Zgony według podregionów	2000 - 2005	129
	1990;	
Migracje międzywojewódzkie	1995 - 2005	130-141
	1990;	
Ludność na 1 km ² według podregionów	1995 -1998	142
Ludność na 1 km ² według podregionów	1999-2005	143
Powierzchnia kraju według podregionów	2005	144
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów	2000 – 2004	145
Produkt krajowy brutto	1995 – 2004	146
Wartość dodana brutto	1995 – 2004	147
Wartość dodana brutto na 1 mieszkańca	2000 – 2004	148
Wartość dodana brutto według rodzajów działalności	1995 - 2004	149-158
Produkcja energii elektrycznej według źródeł	1995 - 2005	159
Moc osiągalna elektrowni	1995 - 2005	160
Wydobycie gazu ziemnego	1995 - 2005	161
Wydobycie węgla kamiennego	1995 - 2005	162
Wydobycie węgla brunatnego	1995 - 2005	163

SPIS TABLIC

	Lata	Zakładka
Wydobycie ropy naftowej	1995 - 2005	164
Zdolności przerobowe rafinerii ropy naftowej	1995 - 2005	165
Bezrobotni wg płci i wieku (II kwartał)	1995 - 2005	166-176
Ludność w wieku 15 lat i więcej według grup wieku (II kwartał)	1995 - 2005	177-187
Ludność aktywna zawodowo w wieku 15 lat i więcej (II kwartał)	1995 - 2005	188-198
Współczynnik aktywności zawodowej (II kwartał)	1995 - 2005	199-209
Pracujący (II kwartał)	1995 - 2005	210-220
Wskaźnik zatrudnienia	1995 - 2005	221
Gospodarstwa domowe	1995 - 2005	222
Bezrobotni	2002	223
Ludność aktywna zawodowo w wieku 15 lat i więcej wg grup wieku	2002	224
Ludność aktywna zawodowo w wieku 15 lat i więcej	2002	225
Współczynnik aktywności zawodowej	2002	226
Pracujący	2002	227
Wskaźnik zatrudnienia	2002	228
Gospodarstwa domowe	2002	229
Nakłady na działalność badawczo-rozwojową	1995 - 2005	230-240
Zatrudnienie w działalności badawczo-rozwojowej	1995 - 2005	241-251
Obiekty noclegowe turystyki według podregionów	1995 - 2000	252-257
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania według podregionów	2001 - 2005	258-262
Pokoje w obiektach noclegowych turystyki według podregionów	1995 - 2000	263-268
Pokoje w hotelach, motelach i pensjonatach według podregionów	1995 - 2001	269
Pokoje w obiektach hotelowych według podregionów	2002 - 2005	270
Miejsca noclegowe w obiektach noclegowych turystyki według podregionów	1995 - 2000	271-276
Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania według podregionów	2001 - 2005	277-281
Rezydenci korzystający z obiektów noclegowych turystyki	1995 - 2000	282-287
Rezydenci korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania	2001 - 2005	288-292
Udzielone noclegi rezydentom w obiektach noclegowych turystyki	1995 - 2000	293-298
Udzielone noclegi rezydentom w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania	2001 - 2005	299-303
Turyści zagraniczni korzystający z obiektów noclegowych turystyki	1995 - 2000	304-309
Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania	2001 - 2005	310-314
Udzielone noclegi turystom zagranicznym w obiektach noclegowych turystyki	1995 - 2000	315-320
Udzielone noclegi turystom zagranicznym w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania	2001 - 2005	321-325
Sieć drogowa	1995 - 2005	326
Linie kolejowe eksploatowane	1999 - 2005	327-333
Pojazdy samochodowe zarejestrowane	1995 - 2005	334-344
Ruch pasażerów w morskich portach handlowych	1995 - 2005	345

SPIS TABLIC

	Lata	Zakładka
Przeładunek ładunków obrotu morskiego w morskich portach handlowych	1995 - 2005	346
Ruch pasażerów w portach lotniczych	1995 - 2005	347
Przeładunek ładunków w portach lotniczych	1995 - 2005	348
Przeładunek poczty w portach lotniczych	1995 - 2005	349
Ofiary wypadków drogowych	1995 - 2005	350-360
Bezrobotni zarejestrowani według płci i wieku według podregionów	1998 - 2005	361-368
Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok według podregionów	1998 - 2001	369
Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok według podregionów	2002 - 2005	370
Ludność aktywna zawodowo według podregionów	1998 - 2001	371
Ludność aktywna zawodowo według podregionów	2002 - 2005	372
Stopa bezrobocia rejestrowanego według podregionów	1998 - 2001	373
Stopa bezrobocia rejestrowanego według podregionów	2002 - 2005	374
Ścieki przemysłowe i komunalne	1995 - 2005	375-385
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	1995 - 2005	386-396
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych	1995 - 2005	397
Zanieczyszczenia powietrza zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń	1995 - 2005	398
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych)	1998 - 2005	399
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	1998 - 2005	400